

גליון זה י"ל
להצלחת התורם וב"ב
שיראה ברכה והצלחה בכל העניינים

דברי שי"ה

ממרון שר התורה הגר"ה קניבסקי שליט"א

פשוט על הפרשה

"וצפית אותו וזה טהור את גגו" (י, ה)

נשאלתי כיון שלא הי' עלי' ציפוי אלא כעובי דינר זהב כמ"ש בחגיגה כ"ז א' והאש תמיד עלי' הזהב רותח מחמת האש ואיך הכהנים הלכו יחפים במקום הילוך רגלי הכהנים ולא נכוו. ונראה דכמו שכתבו התוס' בחגיגה שם (ד"ה שאין) דהאש של מעלה אינו אוכל ה"נ יש בו מעלה שאינו מרתיח את המתכת ושפיר יכלו לעבוד (שוב הראוני בס' מושב זקנים מבעה"ת ריש ויקרא כתב כן בשם ר"י החסיד).
יל"ע למה פרשת מזבח הקטרת נאמר בס"פ תצוה ולא בתרומה וכן פרשת הכיור נאמר בכי תשא. וי"ל משום דאמר' בזבחים נ"ט א' מזבח שנעקר מקטירין קטרת במקומו וגבי כיור אמרו שם כ"א ב' בכל הכלים מקדשין א"כ דברים אלו אין מעכבין במעשה ההקרבה רק למצוה בעלמא ולכן אין מקומו בפרשת תרומה [מיהו בירו' שקלים פ"ד ה"ב אמרו הכיור והכן מעכבין אבל הגר"א הגי' שם ע"ש ועי' ירו' יומא פ"ד ה"ה וצ"ע].

"קדש קדשים הוא לה" (י, ה)

במזבח הקטרת כתיב קדש קדשים הוא לה' ובשום כלי לא כתיב כך ואולי משום דהדם שהזה על מזבח הקטרת (דהיינו ביוה"כ) נכנס כולו לקה"ק לכן נקרא גם הוא קדש קדשים וגם גבי אהרן כתיב ויבדל אהרן להקדישו קדש קדשים משום שהי' נכנס ג"כ ביוה"כ לקה"ק וכן גבי קטרת בפ' תשא מה"ט, מיהו במילואים כתיב גם במזבח החיצון והי' המזבח קדש קדשים ושמא רק על ימי המילואים נאמר כדמשמע קראי וכמס"כ בפ' תשא גבי שמן המשחה על כל כלי אהל מועד וצ"ע. והעירוני דבפ' פקודי מ' י' נאמר גם על מזבח החיצון.

(טעמא דקרא)

עלי שי"ה

"דמי מחלה"

השבוע שא"ל הרב משולם הרט שליט"א את רבינו שא"ל מאוד מרתקת הנוגעת למקצוע שבו הוא עובד. הרב ד"ר הרט הוא רופא ילדים מומחה בבני ברק ורבינו שליט"א סומך עליו ומכיר אותו מקרוב, ובמכתבים אליו הוא מכנה אותו 'אסיא דמתא', רבינו מכיר לו טובה על כמה דברים שעשה עבורו במשך השנים.
וכך שא"ל: "במסגרת עבודתי" אני מטפל בחולים, בין השאר רושם אישור מחלה למי שזכאי לכך. כידוע, כי פי החוק במדינה כיום, כל מי שחולה על פי הגדרה הרפואית, או שאחד הילדים שלו הקטנים חולה וההורה נשאר איתו בבית, זכאי אחד ההורים לקבל אישור מחלה מהרופא, ונחשב לו כיום עבודה ולא יפסיד את המשכורת שמגיעה לו. בימים האחרונים הגיעה למרפאה אשה וביקשה אישור מחלה.
שא"לתי אותה - כמה היית חולה? האשה ענתה כי ברוך ה' היא מרגישה מצוין, אבל בתה הגדולה שכבר נשואה, היתה במשך שבועים במצב רפואי מסוכן וחמור מאוד, והיתה זקוקה לתמיכה של אימה לסעוד אותה לצידה בבית החולים, מוזן אפה, שלא היית מסוגלת לעבוד במצב כזה והיית לצידה עד שחזרה ב"ה לעצמה, לכן אבקש אישור מחלה.

הרופא השיב לה - כי לכאורה החוק מאפשר לקבל דמי מחלה רק למי שהילד הקטן הזקוק לאמו חולה, ולא ילדו הגדול שכבר עצמאי, ולא אוכל לתת על זה את הפתק, מאידך האשה לא ויתרה וטענה כי בתה היתה זקוקה לה מאוד לא פחות ממה שקטן זקוק לאמו וזה גם נחשב בכלל החוק.
"סימכנו שנשא"ל את פי מרן שליט"א וכאשר יאמר לנו כן נעשה".

מרן שליט"א בירר כמה פרטים על עצם המחלה והעזרה אותה העניקה האשה לבתה החולה, ואח"כ אמר כי במקרה הזה, נראה שהאמא לא היתה מסוגלת לעבוד כלל בשעה שביתה חולה, ממילא, האמא היא כמו חולת צער, ונחשב גם כן לסוג של חולי, ומסתבר שמגיע לה דמי מחלה.
כמוכן יש להדגיש כי אין ללמוד ממקרה זה כלל, לשום מקרים והבאנו את הדברים רק להגדיל תורה ולהאדירה.

הביאני אל בית היין

בהתקרב עלינו ימי הפורים ימים שנאמר עליהם פורים כפורים ימים שבהם יש שפע של שמחה ושפע רוחני שאפשר לקבל, וכפי שנמסר לנו מבית מרן שליט"א שהשנה לא תהיה קבלת קהל כלל בביתו של מרן שליט"א ביום הפורים למעט לאחר תפילת מנחה שיוכלו לעבוד ולהתברך בבית הכנסת "לדרמן" קומה ב', (מנחה בשעה 12:30).

כשרות מיוחד עבור הקוראים החשובים כבשנים קודמות, גם השנה א"ה נשמח להיות שליחים למי אשר יבצר ממנו להכנס לחצר המלך הפנימית ולהתברך מרבינו שליט"א בימי הפורים הבעל"ט, (ובפרט לקוראים החשובים הגרים מעבר לים), נשמח להעביר את שמותיכם לברכה והצלחה גדולה בימים מיוחדים ונשגבים אלו.

המעוניינים ישלחו את שמם, ובל"נ נכניס את כל השמות בימי הפורים להתברך אצל רבינו.

דבר העורך

"ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר"

הרגשה זו של שמחה וששון, מתגברת יותר בימים אלו עת התקרב ימי הפורים הנעלים, וידוע מן הספרים הקדושים כי בכל שנה יש אותם השפעות וניסים שאירעו לאבותינו לפני אלפי שנה. ובאחד מספריו (מובא גם בשיח הפורים) כותב רבינו כי הנה הגוים בכל הדורות רוצים להעבירו מאמונתנו חס ושלום בב' דרכים. א' על ידי גזרות ושמדות וצרות כו', ב' על ידי ויכוחים ופיתויים והבטחות ודברים רכים וכמ"ש (שה"ש ז') שובי שובי השולמית וגו' ועי' רש"י שם, ועל ב' הדברים הבטיחנו הנביא באומרו (ישעיה י"ד) כל כלי יוצר עליך לא יצלח וגו', ונגד האופן הא' אמר כל כלי יוצר עליך לא יצלח, ונגד הב' אמר וכל לשון תקום אתך למשפט תרשיע. והנה נגד הא' יש בדין שיצילנו כיון שרודפים אחרינו משום שאנחנו עבדי ה' וכמ"ש במדבר רבה פ' מטות דלכך נקרא נקמת ה' ע"ש, ועל זה אמר ישעיה זאת נחלת עבדי ה' דהיינו שמגיע להם בדין כמו נחלה, אבל נגד הב' אין מגיע בדין כיון שתלוי בבחירה ובידניו שלא לשמוע להם ומ"מ הבטיח שלא יוכלו לנו וע"ז אמר וצדקתם מאתי שזה בדרך צדקה. עכ"ד.

דברים אלו מקבלים משמעות נוספת בתקופה זו, שנראה שהרשעים בכל מקום בארץ ובעולם עושים הכל בשביל לנסות להעביר את קומץ יראי ה' ולקרר את אמונתם בה', אמנם, עם הכל עלינו לאזור אומץ ולהוסיף שמחה וששון, ולהוסיף בתפילה כמו שחוזר ואומר רבינו שליט"א, ובעז"ה נזכה בקרוב לראות ישועות גדולות ולחזות בגאולה השלימה בב"א.

פברכת שבת טובה
ופורים חמים
יחמק שבת טובה (ב"ב)

הנהגות בעניני מגילה ופורים

לא אמר אשר הניא, וכמדו' שהקהל אמרו הזמר שושנת יעקב, ואח"כ (אחרי כל התפילה והקריאה) קראו בתורה בס"ת הקריאה של פורים והבעל קורא וכל הקוראים היו כמובן מירושלים ורבינו נשאר לשמוע.

ורבינו היה מרוצה מהענין. ואח"כ דברתי עם רבינו בענין מה שקראו בתורה למה נשאר לשמוע, והשיב שהיות ובין כך קראו אונו הרי ספיקא ביומא א"כ למה לא לשמוע, והוסיף: בני ר' שאול טען שהרי בגמ' נסתפקו במקום שיש ים אם נחשב מוקף חומה או לא, והרי רואים שחז"ל לא התחשבו לגבי קה"ת אלא רק לגבי קריאת מגילה, ומוכח שהתקנה מספק זה רק על מגילה, וסיים: ואפשר, אולי צודק.

ב. בשושן פורים אומר על הניסים בלחש ולאחרים מורה שלא לומר. ואמר לי שהוא עצמו אומר כי דעת החזו"א היה שצריך לומר וכן הורה לו החזו"א. אמנם לבניו שיח' וכן לאחרים השואלים מורה שלא לומר, ועי' שו"ה תרצ"ג א', וטעמו כי שמע מאביו ז"ל שאמר על החזו"א, שאם ה' יודע שבלוח א"י כתוב שבספק פורים לא נוהגים לומר בודאי ה' מורה ג"כ שלא לומר. מן לא נהג לשמוע קה"ת (של פורים) בשושן פורים.

בא. בשושן פורים לובש בגדי שבת כמו בפורים, ושונה רביעית יין, ועושה סעודה כדין סעודת פורים ומקיים שאר מצוות היום. עי' לעיל אות ג'.

בב. בפורים המשולש נתן לי בשבת משלוח מנות ואמר לי שנותן לצאת גם דעות האחרונים שיש לתת בשבת מ"מ. עי' שו"ה תרפ"ח דין י"ח.

בג. בפורים המשולש ביום ראשון לא מקיים שום מצוה ממצוות היום אבל עושה סעודה כדין, ולא אומר תחנון וכמו דעת החזו"א ולובש בגדי שבת. עי' עוד בתשובה ממרן שנדפס בספר מישרים אהבוך, בחלק השו"ת בתשובה י"א ז"ד. (מתוך הספר "אלא")

עי' שם דין י"ז.
ג. משלוח מנות מקיים בבוקר ונותן ביד ולא עי' שליח כמו שנהג החזו"א ודלא כמש"כ בבנין ציון. עי' שו"ה תרצ"ה ז'.

יד. משתדל שלא לאכול קודם שנותן משלוח מנות ומתנות לאביונים. כדי שלא לאכול קודם שקיים המצוה. טו. מתנות לאביונים מקיים מיד אחר התפילה. עי' שו"ה תרצ"ד י"ב.

טז. ונותן כמה שקלים (עשר ש"ה) ולא חמישים שקל כמו שהחמיר חמיו זצ"ל.

עי' שו"ה תרצ"ד ד', ושמעתי ממרן שיתכן שאין כוונת חמיו מרן הגר"ש אלישיב שצריך דוקא חמישים אלא שבזה ודאי יוצאים אבל לאו דווקא, אמנם בהזדמנות אמר לי מרן שבד"כ הוא נותן לעני אחד או שתיים מתנה חשובה של כסף, ולשאר העניים המבקשים נותן פרוטה וכן ראיתי בס"ד.

ז. שושן פורים מחמיר בבני ברק לעשותו כפורים לכל דבר משום שהחזו"א פסק שב"ב מחוברת ליפו (עי' הגשר) ויפו היא מעיירות שספק מוקפות, ולכן מחמיר לשמוע קריאת המגילה לילה ויום בלי ברכה ועושה כל מצוות היום שוב.

מן אמר לי עוד, שבזמן החזו"א יפו ה' סמוך לב"ב וכיום יש כביש מפרד ולכן טוען ר"ש דבליצקי שא"צ להחמיר בט"ו אבל אינו צודק כי יש גשר שמחובר וגם ב"ב מחוברת מהצדדים של הכביש.

ח. אבל מ"מ משתדל שיביאו בן כרך כגון ירושלמי שחוזר עד עלות השחר לירושלים שיקרא עם ברכה כדי שיהי' מהודר יותר, ואם יש מנין ירושלמים קוראים ג"כ בברכה אחרונה וזה טוב יותר. עי' שו"ה תרפ"ח י"ד ט"ו.

ט. נשאל, אם הירושלמי כבר ה' בכניסת פורים ביום י"ד בב"ב אם יברך ג' ברכות או ב' ולא הכריע. עי' שו"ה שם.

פ"א היו בשושן פורים בבוקר, מנין אנשים שהיו בירושלים בעלות השחר והגיעו לכאן לב"ב, והורה שיקראו (א' מהירושלמים) (אחרי גמר התפילה) בברכה (ג' ברכות לפני) וברכה לאחריה, ורבינו

א. בתענית אסתר קודם מנחה מניח ג' מטבעות של חצי שקל של זמנינו בקופת צדקה זכר למחצית השקל. עי' שו"ה תרצ"ד א'.

ב. גם כשהוא סנדק בתענית אסתר לא מיקל לאכול אח"כ אפי' שמעיקר הדין מותר.

עי' שו"ה תרפ"ו ז', ואמר לי שכן דעת החזו"א, ואביו מרן הקה"י היקל בשנותיו האחרונות מפני חולשתו ואמנם עפ"ד יכל לאכול גם בלי זה.

ג. ליל פורים קודם ערבית לובש כובע ומעיל של שבת. עי' שו"ה תרצ"ה ב'.

ד. נזהר מהשקיעה שלא לכתוב רק בעניני פורים, ונמנע מלגזוז שער לילד בן ג'.

עי' שו"ה תרצ"ו ב', ושם דין א'.

ה. לא נוהג לפשוט המגילה [שמשתמש בה] כאגרת בשעת הקריאה.

עי' שו"ה תרצ"ב כ"ב ואמר לי שכן נהג החזו"א.

ו. כשאומר 'האגרת הזאת' מנענע קצת המגילה.

עי' שו"ה תרצ"ד דין כ"ח.

ז. כשמזכיר הבעל קורא המן רוקע ברגלו ב' פעמים.

ואמר לי משום שכשדופקים פ"א לא ניכר, ויש להוסיף כאן שגם כשקרא המגילה לעצמו בשבת שקודם פורים כדרכו, עשה כן ועי' שו"ה שם כ"ה.

ח. בשמיעת המגילה יושב ורק בברכות עומד.

עי' שו"ה תרצ"ד דין כ"א.

ט. כשנתמנע מעט לאונסו בקריאת המגילה משלים מיד בתוך המגילה מה שהחסיר. וכן בשאר המגילה מוציא התיבות מפיו.

עי' שו"ה תרצ"ג י"ג, ט"ו. (ואמרו"ר אמר שכמדומה לו שלא נכון שהוציא תיבות המגילה מפיו)

י. כשאומרים עשרת בני המן מתחיל מחמש מאות איש, ואומר בנשימה אחת.

עי' שו"ה שם דין כ"ז.

יא. סעודת פורים אוכל בעיקר ביום סמוך לשקיעה ומעט אחריה ולא נוהג לאכול זרעונים ולא מדליק נרות.

עי' שו"ה סי' תרצ"א א' ב'.

יב. שותה יין בבוקר יותר מהרגלו ואח"כ ישן קצת ובזה מקיים עד דלא ידע, ובסעודה שותה קצת יין.

צורות הפנים ותחפושת בפורים

ענין תחפושת בפורים נזכר ברמ"א סימן תרצ"ו ס"ח, ואמר רבנו כי שמע טעם לזה היות ובפורים הכל חייבים ליתן מצות מתנות לאביונים, ולכן היו הרבה גוים מתחפשים אז כמו יהודים כדי שיתנו גם להם, ואמנם כתוב בגיטין דף ס"א א' מפרנסים לעניי נכרים עם עניי ישראל מ"מ הם לא ידעו מזה, ומזה השתרש הענין הזה (שבא מעכו"ם). סח רבנו כי שמע מאביו מרן הקהילות יעקב זצ"ל, שבישיבה שלמד בנובהרדוק בכל שנה לכבוד פורים היו רגילים להציג את המעשה של המן ומדכי וכל הענין, ובכל שנה, אותו בחור שהיה מתחפש ומעמיד עצמו כהמן לא היה סופו טוב ומשך הזמן יצא לתרבות רעה ויש לזהר מתחפושת שאינה של צדיקים. (שיח הפורים)

לקבלת הגליון ניתן לשלוח בקשה במייל: 0573145900@okmail.co.il או בפקס: 077-2092005

נשמח לקבל הערות והארות וכן עובדות ושו"ת מרבינו

להנצחות ולתרומות: 053-3145900 כתובת: ר' יהודה הנשיא 52 בני-ברק